

[Total No. of Pages : 3

03231B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, (Phase - II)
Summer - 2022

DRAVYAGUN VIGYAN - II

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black ball point pen only.**
 - 2) Do not write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
 - 3) **All questions are compulsory.**
 - 4) The number to the **right** indicates **full marks.**
 - 5) Draw diagrams **wherever necessary.**
 - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.
 - 7) Use a common answer book for all sections.

SECTION - "A" (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहा पैकी कोणतेही पाच) : [5 × 3 = 15]

Short answer question (any five out of six) :

- a) "चित्रक" द्रव्याचे लॅटिननाव, प्रयोज्यअंग व प्रमुखकर्म लिहा.
Write latin name, useful part & main function of Chitrak.
- b) "लांगली" द्रव्याचे रस, वीर्य विपाक प्रभाव व मात्रा लिहा.
Write Rasa, Virya, Prabhav and Matra of Langali dravya.
- c) राजिका चे विदाही कर्म सविस्तर लिहा.
Write in detail Vidahi Karma of Rajika.
- d) "अर्जुन" द्रव्याचे तीन पर्याय, प्रयोज्य अंग व मात्रा लिहा.
Write three synonyms, useful part and dose of Arjun.
- e) "पारिजात" द्रव्याची दोषघ्नता व आभ्यन्तर कर्म लिहा.
Write doshaghnata and internal use of Parijat dravya.
- f) "हरिद्रा" द्रव्याचे रासायनिक संघटन व बाह्य कर्म लिहा.
Write Chemical Constituents and external uses of Haridra.

P.T.O

N - 8076

03231B

[6 × 5 = 30]

2. लघुत्तरी प्रश्न (सात पैकी कोणतेही सहा) :

Short answer question (any six out of seven) :

a) "जटामांसी" द्रव्याचे गण, कुल, स्वरूप व आभ्यन्तर कर्म लिहा.

Write Gana, Kula, Swarup and karma (internal) of Jatamasi.

b) "जम्बु" द्रव्याचे मराठी नाव, प्रकार आणि आमायिक प्रयोग लिहा.

Write Marathi name, Varieties and amayik Prayog of Jambu.

c) सारिवा व मंजिष्ठा या द्रव्यांचे "रक्तप्रसादन" कर्म लिहा.

Write about Raktaprasadan Karma of sariva and Manjishtha.

d) "दारुहरिद्रा" द्रव्याचे उत्पत्तीस्थान, तीन कल्प व मात्रा लिहा.

Write Habitat. Three Formulations (kalpa) and dose of Daruharidra.

e) "रास्ना" द्रव्याचे दोषकर्म व नाडीसंस्थानावरील कर्म लिहा.

Write Doshakarma and Karma on Nadisansthan of Rasna.

f) कुमारी द्रव्याचे स्वरूप, प्रयोज्यअंग, प्रमुख कर्म लिहा.

Write Swarup, useful part and main function (Pramukh Karma) of Kumari dravya.

g) ऋतुहरीतकी सविस्तर लिहा.

Explain Rutuharitaki.

SECTION - "B" (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही तीन) :

[3 × 15 = 45]

Long answer question (any three out of four) :

a) "गुग्गुलु" या द्रव्याचे खालील मुद्द्यांच्या आधारे वर्णन करा.

गण, कुल, मुख्य पर्यायी नावे अर्थासहित, लॅटिन नाव, स्वरूप, गुण, रसपंचक, दोषघ्नता, रोगघ्नता, संस्थानिक कर्म, प्रमुख कर्म, आमायिक प्रयोग, मात्रा, कल्प लिहा.

Describe in detail Guggul' dravya based on following points.

Gana, Kula, Main synonymys with meaning, Latin name, Swarup, guna, Rasapanchak, Doshaghata, Rogghata, Sansthanik Karma, Amayik Prayog, Matra and Formulation.

03231B

b) रासायनिक संघटनेच्या आधारे खालील द्रव्यांचे कर्म स्पष्ट करा.

i) बाकुची - श्वित्रघ्न,	ii) कपिकच्छु - कंपवातनाशक,
iii) अश्वगोल - विरेचन,	iv) अर्जुन - हृद्य,
v) गुंजा - प्राणहानीकर,	vi) हृत्पत्री - हृद्य,
vii) शल्लकी - वेदनास्थापक,	viii) वाताद - बल्य,
ix) अश्वगंधा - निद्राजनक,	x) आमलकी - रसायन

Explain the action of following drugs on the basis of Phytochemistry.

i) Bakuchi - Vitiligo,	ii) Kapikachchhu - Parkinsonism,
iii) Ashwagol - Laxative,	iv) Arjun - Hridya,
v) Gunja - Toxic and fatal,	vi) Hritpatri - Hridya,
vii) Shallaki - Analgesic,	viii) Vatat - Tonic (Balya),
ix) Ashwagandha - Sedative,	x) Amalaki - Rasayan

c) उच्च हिमालयीन पर्वतश्रृंखलेत आढळून येणाऱ्या 10 द्रव्यांचे खालील मुद्यांच्या आधारे वर्णन करा.

- Latin name, Family आणि तीन पर्याय
- रस, वीर्य, विपाक,
- प्रयोज्यांग, कल्प, सामान्य मात्रा,
- विशेष कर्म

Describe 10 drugs which are found in high attitude of Himalaya on the basis of following points.

- Latin name, family, three synonyms,
- Rasa, Virya, Vipak,
- Prayojyanga Kalpa, Samanya Matra,
- Vishesh Karma

d) 'बिल्व' या द्रव्याचे खालील मुद्यांच्या आधारे वर्णन करा.

गण, कुल, मुख्य पर्यायी नावे अर्थासहीत, लॅटिन नाव, स्वरूप, गुण, रसपंचक, दोषघ्नता, रोगघ्नता, संस्थानिक कर्म, प्रमुख कर्म, आमायिक प्रयोग, मात्रा, कल्प लिहा.

Describe in detail 'Bilwa' dravya based on following points.

Gana, Kula, Main synonymys with meaning, Latin name, Swarup, guna, Rasapanchak. Doshaghnata. Rogghnata, Sansthanik Karma, Amayik Prayog, Matra and Formulation.

